

Καλό στήσιμο, καλή αναλογία της ανάγνωσης και της δράσης

«Η φάρμα των ζώων»
του Τζορτζ Όργουελ
από το θέατρο Ένα.
Μετάφραση: Μαρία
Μανναρίδου-
Καρσερά, Αντρέας
Χριστοδουλίδης
Σκηνικά-Κοστούμια:
Κρίστου Πολυδώρου
Φωτισμός: Αντρέας
Χριστοδουλίδης
Μουσική Επιμέλεια:
Αντρέας
Χριστοδουλίδης
Αντρέας Μακρής
Παίζουν: Αντρέας
Μακρής, Έρικα
Μπεγέτη, Πέννυ
Φοινίρη, Μανώλης
Μιχαηλίδης, Σωτήρης
Μεστάνας, Χάρης
Ευριπίδου.

Τα κυπριακά ελεύθερα θεατρικά σχήματα εφαρμόζουν ποικίλες τακτικές ως προς τη σύσταση του θιάσου. Μερικά, όπως, π.χ., η ΕΘΑΛ ή το Versus, ανανεώνονται ανά σεζόν ή και ανά παραγωγή. Τα άλλα διατηρούν ένα σταθερό υποκριτικό πυρήνα και προσαρμόζονται στις ανάγκες κάθε παραγωγής με αναγκαίες προσθαφαιρέσεις, όπως το Σκάλα ή το Σατιρικό, με το τελευταίο να τροφοδοτείται από τη μεγάλη δεξαμενή των αποφοίτων της δραματικής σχολής του. Το Θέατρο Ένα έχει την πιο σταθερή υποκριτική ταυτότητα με τους Μανώλη Μιχαηλίδη, Σωτήρη Μεστάνα, Έρικα Μπεγέτη να έχουν το Ένα για επαγγελματικό τους σπίτι κι εμείς να βλέπουμε το Ένα σαν το σπίτι τους. Η Πέννυ Φοινίρη και ο Αντρέας Μακρής «ζουν» στο ίδιο σπίτι εδώ και αρκετές παραγωγές. Από μόνη της, τέτοια σταθερή υποκριτική ταυτότητα δεν είναι ούτε προσόν ούτε ελάττωμα. Οι κατανομές μπορεί να μοιάζουν με πασιέντζα που ρίχνεται πάντα με την ίδια τράπουλα, και το κοινό τις περισσότερες φορές μπορεί νοερά να «παίξει» τους ρόλους στη θέση των ηθοποιών, ανακαλύπτοντας τις οικείες φωνές και εκφράσεις.

Αυτά συμβαίνουν, βέβαια, όταν ακόμα ένας παράγοντας είναι σταθερός (στα όρια της μονιμότητας) -το κοινό. Ένας σταθερός δεσμός κοινού-θιάσου εμπεριέχει τον κίνδυνο του κορεσμού. Όμως τι γίνεται όταν πρόκειται για μια πραγματικά καλή ομάδα, όπου κάποιοι κατέχουν την τέχνη των ολοκληρωτικών μεταμφιέσεων, όπως η Έρικα Μπεγέτη ή ο Αντρέας Μακρής, και οι άλλοι δεν φαίνονται ποτέ ίδιοι, επειδή κάνουν ουσιαστική και διαφορετική δουλειά σε κάθε τους ρόλο, όπως ο Μεστάνας, ο Μιχαηλίδης και η Πέννυ Φοινίρη; Τότε, πιστεύω πως η συνεχής συμπόρευση ημών των θεατών με τους ηθοποιούς του Θεάτρου Ένα μας εφοδίασε με

την ικανότητα να προσέχουμε την κάθε λεπτομέρεια της δουλειάς τους, να μη χάνουμε τα μιμητικά και τις αποχρώσεις, να επισημαίνουμε τα βήματα προς τα μπρος.

Είναι αυτός ο θιάσος που έκανε εμένα προσωπικά να δω με ενδιαφέρον τη «Φάρμα των ζώων» στη σκηνή του Ένα. Άλλο ενδιαφέρον, εκτός από την παρακολούθηση της δουλειάς των ηθοποιών (των πιο πάνω πέντε και του Χάρη Ευριπίδου), δεν ένιωσα. Όχι επειδή δεν εκτιμώ το κείμενο του Όργουελ. Αλίμονο, ανήκει, μαζί με το «1984» του ίδιου, με το «Κιβώτιο» του Άρη Αλεξάνδρου, με το «Αστείο» του Κούντερα, με το «BraveNewWorld»

του Χάξλεϊ, με το «Μηδέν και το άπειρον» του Κέσλερ, στη σημαντική για μένα και πολλούς άλλους κατηγορία βιβλίων που γκρέμιζε ψευδαισθήσεις και γρονθοκοπούσε αυτά που ήθελα να γρονθοκοπήσω. Όμως είναι βιβλία που διαβάξεις μια φορά, όχι μόνο στη συγκεκριμένη φάση της προσωπικής σου πορείας, αλλά και στη συγκεκριμένη φάση μιας ομαδικής πορείας, καθώς μερικές αλήθειες λέγονται άπαξ, μερικά τείχη άπαξ γκρεμίζονται, μερικές ψευδαισθήσεις διαλύονται άπαξ και για πάντα. Η έννοια της επικαιρότητας ισχύει και στη λογοτεχνία, και στο θέατρο, όπως και η αντίθετη έννοια της διαχρονικότητας. Νομίζω ότι το τόσο επίκαιρο κάποτε κείμενο της «Φάρμας» σήμερα έχει εν μέρει χάσει τη δύναμη της παραβολής του, επειδή ο «εχθρός» κατά του οποίου βάλλει, έχει χάσει τη δύναμή του.

Ο Αντρέας Χριστοδουλίδης έχει στήσει καλά το δραματοποιημένο αναλόγιο, έχει κάνει γόνιμη χρήση της τεχνικής της θεατρικής ανάγνωσης. Όμως όταν ένας σκηνοθέτης επιστρέφει σε έργο που έχει ανεβάσει παλαιότερα, πρέπει να έχει ανοιχτούς λογαριασμούς με το κείμενο, πρέπει να

ψάχνει μέσα κάτι που δεν βρήκε στις προηγούμενες αναμετρήσεις μαζί του, πρέπει να θέλει να πει στο καινούργιο κοινό της νέας του παράστασης κάτι που δεν άρθρωσε με σαφήνεια τότε ή κάτι που σήμερα πρέπει να ειπωθεί αλλιώς. Καλό στήσιμο, καλή αναλογία της ανάγνωσης και της δράσης, ευδιάκριτες μορφές που πλάθονται από τον λόγο και την εκφραστικότητα των ηθοποιών, όλα αυτά υπήρχαν στην παράσταση. Κατά την άποψή μου, έλειπε κάτι που πάντα ψάχνω σε μια παράσταση, το προσωπικό κίνητρο του σκηνοθέτη, ο λόγος για τον οποίο ανεβαίνει το έργο, η ερώτηση στην οποία πασχίζει με πάθος να απαντήσει.

Νόνα Μολέσκη

nona.moleski
@phileleftheros.com

